

EDINOST

206 Adelaide St. W.  
Toronto 1, Ont.

"Authorized as second class mail,  
Post Office Department, Ottawa"

# Edinost

BOJ PROTI PREOSTANKOM  
FAŠIZMA — PROTI ČRNI RE-  
AKCIJI — JE BOJ ZA MIR IN  
VARNOST V SVETU!

CENA NAROČNINI:  
Za Kanado in USA.  
Za eno leto ..... \$3.00  
Za pol leta ..... 1.75

NEODVISNO GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV

Let. 4. št. 189. Cena 5 c. TORONTO, ONTARIO WEDNESDAY, NOVEMBER 20TH, 1946. Price 5c. Vol. 4. No. 189.

## PROSLAVE 29. NOVEMBRA, PRVE OBLETNICE F. L. R. JUGOSLAVIJE

Windsor. — Shod se vrši dne 1. decembra v Ukrajinskem Domu.

Toronto. — Shod se vrši 24. novembra v Victory Theatre (Dundas in Spadina). Pričetek ob 2 uri popoldne. Govornik major Branko Vukelič. Radio program se bo oddajal dne 29. novembra preko radio postaje CKEY, od 9.45 do 10 ure zvečer.

Hamilton. — Shod 1. decembra v "Winter Gardens" ob 2 uri popoldne. Govornik M. Kružič. Radio program oddajan preko postaje CHLM.

Welland. — Shod na 30. novembra, v Welland High School, ob 8 uri zvečer. Govornik V. Grbič. Radio program (za Welland, Port Colborne, St. Catharines, Thorold, Niagara Falls) se bo oddajal iz postaje CKTB v St. Catharines dne 29. novembra, od 9.30 do 10 ure zvečer.

St. Catharines, Thorold in Niagara Falls. — Skupno na 7. decembra se vrši v Thorold-u. Govornik M. Kružič.

Port Colborne. — Shod dne 24. novembra. Govornik V. Grbič.

Sudbury. — Shod na 8. decembra. Govornik, Branko Vukelič. Organizira se tudi lokalni radio program.

Sault Ste. Marie. — Shod v soboto 7. decembra. Govornik, Branko Vukelič. Radio program se oddaja potom postaje CJJC, od 10.30 do 11 ure zvečer dne 29. novembra.

Port Arthur. — Shod 1. decembra. Govornik, major Branko Vukelič. Radio program se bo oddajal preko radio postaje CKPR od 7.30 do 8 ure zvečer dne 29. novembra.

Timmins, Schumacher, South Porcupine. — Skupna proslava se vrši v nedeljo 1. decembra v Empire Theatre. Glavni govornik S. Miošič.

Kirkland Lake in Larder Lake. — Skupna proslava dne 24. novembra v Ukrajinskem Domu ob 7.30 zvečer. Govornik S. Miošič.

Noranda. — Banket v nedeljo 1. decembra v Moose Hall. Pričetek ob 8 uri zvečer. Predsedatelj Jovo Bizic. Govornik Matija Otoničar iz Kirkland Lake.

Val D'Or. — Proslava na 1. decembra. Govornik I. Štimac. Radio program se oddaja na 29. novembra.

Montreal. — Proslava se vrši 30. novembra v Jugoslovanskem Domu, 3447 St. Lawrence Blvd. Govornik, Miloš Grubič.

New Aberdeen, N. S. — Radio program dne 30. novembra, postaja CJBC, od 8.15 do 8.30 zvečer. Regina, Sask. — Radio program na 29. novembra iz postaje CKCK. Čas bo naznanjen naknadno.

Calgary, Alta. — Shod-koncert v nedeljo 1. decembra. Radio program bo oddajal 29. novembra preko radio postaje CJJC od 7 do 7.30 zvečer.

Edmonton. — Radio program 1. decembra, na postaji CJCA ob 9.30 zjutraj.

Vancouver. — Proslava v Hrvatskem Prosvetnem Domu. Radio program 1. decembra na postaji CKWX od 5.30 do 6 ure zvečer.

## Koalicijska vada na obzorju v Franciji

Paris. — Socijalistična stranka je brezpogojno sprejela ponudbo komunistične stranke za sestavo koalicijske vlade. Komunistična stranka Francije je dobila ob priliki zadnjih volitev več poslancev kot katerakoli druga stranka. Na podlagi tega je stranka apelirala na Socijaliste, da sodelujejo pri sestavi nove vlade, katere predsednik bo najbrž tov. Thorez ali tov. Duclos. Komunisti in socijalisti bodo na ta način imeli absolutno večino.



JURIJ MATEŠIĆ

Nash delegat na Vse-slovanski Kongres v Beograd je javil iz New York-a, da je končno uredil vse vize, ter v soboto 16. novembra odpotoval s parnikom v Evropo. Iz Evrope se bo zopet javil, kadar pride na drugo stran. Za sedaj pa pozdravlja vse kanadske Slovence.

## Agenti Vel. Britanije se vedno rovarijo v Iranu

Moskva. — Angleški agenti še vedno poskušajo s pomočjo domačih iranskih reakcionarjev, da

### Rudarji v zlatem rudniku B. C. zmagali

Po 132 dneh naporne stavke se je 100 I. M. M. in S. W. delavcev vrnilo na delo v Hedley Gold Mine pretekli teden. Delavci so dosegli 12c povišanja plače na uro. Druge podrobnosti o stavki niso bile navedene vendar je pa verjetno da se je v pogodbo vključilo tudi druge važne delavske pogoje, kot unijska zaščita, ki je bila predlagana po uniji, i. t. d.

12 drugih zlatih rudnikov v B.C. kateri zaposlujejo okrog 1000 delavcev se še vedno na stavki, pogajanja so pa seveda v teku in je upati, da se bo ena najdaljša stavka v unijski zgodovini B. C. zaključila z popolnim uspehom za delavce.

spravijo po načinu kot je poznan v Grčiji in Trstu ter Julijski krajini deželo v nove spore na predvečer iranskih volitev v parlament.

"Trud", časopis Sovjetskih strokovnih unij poroča, da britanski agenti delajo na tem, da bi se rozkosalo Iran in da je dežela zopet postala gnezdo pustolovčin in intrig. Na predvečer volitev v iranski "Majlis" (parlament) je iranska reakcija razvila brezupno ofenzivo proti iranski demokraciji z pomočjo teh njihovih tujih prijateljev.

Pravda poroča, da se že dalj časa govori v Teheranu, da iranski vojaški in tuji agenti pripravljajo oboroženo provokacijo proti iranskemu Azerbedžanu in tudi se namerava podvzeti mere proti "Tudeh" stranki ter aretirati njene voditelje. Poroča se tudi, da so se večji britanski vojaški oddelki izkrcali v luki Basra, Irak ki je samo 37 milj od iranskega Kuhzistana.

## Kaos v Churchill-ovi Grčiji

Atene. — Provokacije in teroriziranje mirnega prebivalstva Grčije so na dnevnem redu. Neprijetna grška vlada je poslala svoje čete v okolico Larisse v severni Grčiji, kjer so pobili 150 oseb in vjeli 600 ljudi ko so vladne čete obkolile eno naselje, se hvaljivo poročila iz Aten.

Drugo poročilo istotako iz Aten poroča; da so posegli v boj kateri se več časa bije v okolici Arhanghelos zahodno od razdejanega mesta Skra blizu jugoslovanske meje, bojna letala in pomožne čete, ki so bile poslane v boj da zadržijo odpor proti neprijateljni monarhistični vladi. Poročila omejuje težke izgube prebivalstvu ter zapustile bojišče posejano z mrličmi. Poročila ne pozabijo provokirati Jugoslavije, čes da podpira "bandite", kakor imenujejo svoje grške ljudi, ki se ne strinjajo z monarhijo ali po "Churchillovo" urejeno Grčijo.

## Bevin se mora odstraniti

London. — Britanski kabinet se je sestel 14. novembra brezdvomno da razpravlja o splošnem nezadovoljstvu v vrstah članstva laburistične stranke in tudi članov parlamenta proti zunanjemu ministru Ernestu Bevinu radi njegove brezmiselnosti zunanje politike.

Odgovorni delavski krogi priznavajo, da je treba Bevina odstraniti vsled njegove skrajirane protidelavske zunanje politike in sploh se je izkazal nesposoben, da zastopa delavske interese.

V očeh delavstva Bevin ne pomeni, da bi se ga ne moglo nadomestiti z drugo poštenjejo osebo. Zameniti se ga mora takoj z človekom kateri bo obrnil britansko zunanjo politiko v sklad delavskim potrebam, kakor je bilo to objuljeno ob priliki zadnjih volitev v parlament, katere je pa Bevin sedaj zavrgel, ter priprigel svojo "šajtrgo" za rep kapitalistov.

Na njegovo mesto se zaenkrat misli, da se bo postavilo Hugh Daltona za katerega njegovi prijatelji izjavljajo, da je zelo vzne-

mirjen radi slabih odnošajev med Sovjetsko Rusijo in Vel. Britanijo. Ako bi on postal zunanji minister, pravi poročilo — bo njegovo prvo delo poleteti v Moskvo, da napravi sporazum med Sovjetsko Rusijo, kakor tudi za vzhodno Evropo in Srednji vzhod.

Do tega kritičnega položaja v britanskem parlamentu je prišlo, ker je 44 delavskih poslancev podpisalo dodatek glavnemu govoru iz prestola v katerem se je ostro ožigosalo britansko vladno stališče v zunanji politiki Britanije.

Parlamentarna Laburistična stranka z vključujočimi člani parlamenta se je sestala 13. novembra izključno zato, da priloži teh 44 poslancev, da povleče svoje zahteve radi izmenjave zunanje politike, kar je pa razvidno, da za enkrat ni uspelo.

Dodatek izraža izrečno upanje, ako bi vlad izmenjala svoje stališče in ga vskladila z mednarodnimi potrebami delavstva in dala poleta in kooperacije med vsemi narodi, da se zagotovi polno Socijalistično načrtost in kontrolo svetovnih virov življenjskih potrebščin in tako omogoči demokratično in konstruktivno podlago svetovnemu miru. Drugačni način bi vodil pa neizogibno v spore med ameriškim kapitalizmom in Sovjetskim Socijalizmom v katerem bi bilo vsako upanje za svetovni red uničeno.

Resolucija katero je predložil Herbert Morrison, da se porazi teh 44 poslancev parlamenta je doživela fiasco, ker je bila reakcija zmožna zbrati komaj 32 procentov celokupnega parlamenta spodnje zbornice, katere šteje 390 poslancev.

Pri vplivnih krogih se smatra položaj zelo resen.

## Zaupnica pomeni poraz za Bevina

London. — V "House of Commons" (Britanska spodnja zbornica) se je v ponedeljek 18. nov. vršila vroča debata glede angleške zunanje politike pri kateri je laburistična vlada s podporo torijevec, liberalov in vse združene reakcije dobila "zaupnico", dočim več kot sto poslancev od Labour partije, katere je na vladi ni glasovalo.

Zunanji minister Bevin se nahaja v čudnem položaju, ker ga vsled njegove zunanje politike podpira vsa združena angleška reakcija s Churchillom na čelu, a pri svoji lastni stranki je pa naletel na odpor in nezaupanje. Vsled tega je zaupnica rajši poraz njegove nesmiselne zunanje politike, ki ga bo končno ako ne izmenja stališče v zunanji politiki, dovedlo v propast.

## RUMUNJSKE VOLITVE

Bukarešt. — Več kot 8,000,000 rumunjskih volilcev je šlo v torek 19. nov. na volišče, da izvolijo nov parlament. Predvideva se, da bo zmaga vladna koalicijska, ki je sestavljena iz šest strank ter vodena po Petru Groza in prijateljsko razpoložena napram Sovjetski Uniji.

Opozicija ali združeno reakcijo katere se sestoji iz štirih opozicijskih grup in vodjena po Dr. Juliju Maninu, je neprijateljsko razpoložena napram Sovjetski Uniji ter z vsemi silami podprta po Anglo-ameriški reakciji.

Ameriška in angleska nota, ki je bila poslana zadnje soboto že četrta po vrsti od zadnjega maja rumunjski vladi v kateri se grozi, da je od volitev odvisno priznanje rumunjske bodoče vlade ni nič drugega, kakor podli pritisk reakcije, da se vpliva na izid volitev v prilog reakcije.

"Navdila iz zahoda ne morejo pomagati niti Rumuniji, njenem blagostanju ali napredku, ker se zapostavlja njena neodvisnost", pravi poročilo katero je bilo dano po Sovjetskem radiu.

# Maršal Tito o zunanji politiki Jugoslavije

## ODDVISNO JE OD AMERIKE IN VEL. BRITANIJE, DA SE ODNOSAJI MED TEMI DRŽAVAMI IZBOLJŠAJO

Beograd. — Na predvečer volitev v ustavodajno skupščino L. R. Srbije se je vršil množični shod na katerem je govoril Maršal Tito predsednik vlade F. L. R. Jugoslavije, ki je večji del svojega govora posvetil vprašanju jugoslovanske zunanje politike. Maršal Tito je eden od belgrajskih kandidatov za ustavodajno skupščino L. R. Srbije.

Ko je v svojem govoru opisal vsa važnejša notranja vprašanja, je prešel na zunanja vprašanja ter povdarjal, da ima Jugoslavija posebno tesne odnose za slovenskimi državami katerim je na čelu Sovjetske Zveze. Bratsko edinstvo in prijateljstvo narodov Jugoslavije z ostalimi slovanskimi narodi je zalito s krvjo tekoma prošle krave vojne in tega edinstva nikdo več ne more uničiti.

"V teh dneh" — je rekel maršal Tito, "ko nekateri zavezniki postavljajo na nas ekonomski pritisk, sodelovanje slovanskih narodov z narodi Jugoslavije nam daje možnost za odpor vsem onim, kateri nimajo radi nove Jugoslavije."

Ko je govoril o važnosti političnega sodelovanja je maršal Tito naglasil, da se je to posebno izkazalo za časa zasedanja mirovne Konference v Parizu, ko so se delegati ostalih slovanskih držav borili za pravične zahteve Jugoslavije po vprašanju razmejitev z Italijo.

Z Madžarsko je Jugoslavija že upostavila normalne diplomatske odnose. Jugoslavija je pripravljena, da z vsemi sosedi upostavi boljše odnose in poveča sodelovanje. Z Rumunjsko je istotako vpostavljen najboljše ekonomsko in politično sodelovanje. Ali položaj v katerem se še nahaja Rumunjska in Madžarska ne dovoljuje, da se na političnem polju doseže ravno takšna učinkovitost kakršna obstoja v ekonomskem sodelovanju.

Z Albanijo, katere se je borila proti skupnemu sovražniku so tudi prav pristrčni odnosi. "Naši narodi goje globoko simpatijo napram sosednji Albaniji in alban-skemu narodu" — je rekel maršal Tito.

### ODNOSAJI Z AMERIKO, VEL. BRITANJO IN FRANCIJO

Spominjajoč na to, kako je večkrat vprašan po tujih časnikarjih, — kaj bi se moralo napraviti, da se izboljšajo odnosi med Jugoslavijo, Ameriko, Veliko Britanijo in Francijo? — je maršal Tito odgovoril: "Ni odvisno od nas, da se ti odnosi izboljšajo. To je

Tudi to ni prijateljsko dejanje napram Jugoslaviji. Vidite, radi tega ni odvisno od nas, da se odnosi izboljšajo. Mi želimo, da bi odnosi postali bolj, ker nam ni v interesu nikakšna trenja. Prav gotovo pa želimo obdržati prijateljske odnose z Z. D. A., ker se tam nahaja na stotisoče naših bratov po krvi.

### POMOČ OD UNRA-E

Maršal Tito je zatem govoril po vprašanju pomoči katero je UNRA dala Jugoslaviji. "Ta pomoč je važna za Jugoslavijo in je mnogo koristila. Med malimi državami je Jugoslavija največ pretrpela in vsled tega zasluži, da dobi pomoč od zunaj. Ali v Z. D. Amerike je reakcija in take reakcije imamo tudi pri nas, katere dela na vse kriplje, da bi se nam ta pomoč skratila, akoravno imamo za to pomoč pravico. V časopisu se razširjajo bajke, katere se mečejo na nas z ciljem, da se nam odtegne pomoč. Ali je to delo prijateljsko? Ne, to ni najmanj prijateljsko."

Nato je maršal Tito govoril, da ni nikakšne razlike med narodom Jugoslavije in med narodom Združenih Držav. Prijateljski odnosi med preprostimi narodom so dobri in ostali bodo dobri, ali obstoja velika razlika izmed nas in izmed nekaterih tamošnjih vladajočih krogov in reakcionarjev, kateri groze z novo vojno.

### ODGOVOR WINSTON CHURCHILLU

Maršal Tito se je ponovno zvr-

nil na nekatere reakcionarje v inozemstvu. "Tukaj naj omenim nemogo enega" — je rekel maršal — "to je gospod Churchill. On je videl za potrebno, da se zneso nad Jugoslavijo v svojem govoru. On nas je zopet napadel in se znesel nad menoj, čes, da nisem hvaležen. To pripombo, da nisem hvaležen, jaz razumem tako, da narodi Jugoslavije niso hvaležni. Kar se mene osebno tiče nimam nikakšnega razloga, da bi bil hvaležen gospodu Churchillu ali pa kakšni drugi slični osebi.

Maršal Tito je podčrtal resnico, da so se narodi Jugoslavije borili dve leti in pol brez da bi vsaj nekaj dobili od koga in da je Churchill v teku teh dveh in pol letih vedel edino le za Mihajloviča in nikomur drugemu ni dajal pomoči nego samo njemu.

Ona pomoč katero so narodi Jugoslavije dobivali pozneje ni bila zadostna. Morala bi biti desetkrat večja in izdatnejša, takšna kakor je bila pomoč katero smo dobili od Sovjetske Zveze, kadar so se srečale sovjetske in jugoslovanske oborožene sile. "Maršal Tito je podčrtal, da ima Churchill kamernito srce kar se tiče naroda in da ne vidi v narodu nič drugega kakor samo sredstvo za izrabljanje. Ampak njegovo srce je nežno in širokogrudno kadar je po sredi vprašanje kraljev. Gospod Churchill ljubi kralje" — je rekel maršal Tito. "Dobro je naklonjen mlademu Petru za katerega je nam ne-

koč rekel: "Vzemite ga, mi imamo neke obveznosti napram njemu." — "A jaz sem mu odgovoril: Nečemo ga, a ker ga vi toliko ljubite, tedaj tudi vi skrbite za njega. Vidite, zaradi tega gospod Churchill mrzi našo državo in zaradi tega danes govori o "nesrečnem narodu Srbije." — "On pravi tudi to, da naši narodi imajo — da se poslušim njegovih besed — malo komunistično kliko na svojih plečih." To govori zato ker ni mogel spraviti na pleča narodom Jugoslavije njegovega zastopnika, to je; ono nesrečno osebo, katere se imenuje, kralj."

To ne pomeni, da se pozablja ona pomoč narodom Jugoslavije, katero je Churchill dajal pozneje v vojni, ali danes ni krivda nikogar drugega, kakor samo njegova, ker se je zaradi njegovega reakcionarnega stališča ohladil napram Jugoslaviji. Po vojni, gospod Churchill ni delal nič drugega, kakor na kakšen način bi nekaterim državam odvzel svobodo, neodvisnost in naredil možnost reakcionarnim klikam, da se popno na pleča naroda.

Svoj govor je maršal Tito zaključil s tem, kako je Jugoslavija tudi na Mirovni Konferenci v Parizu pokazala, da ona zna dostojno braniti ne samo svoje interese, ampak tudi interese miru. Demokratične države na čelu z Sovjetsko Zvezo so mnogo močnejše, kot reakcionarji, kateri imajo v svoji lastni zemlji proti sebi večino svojega naroda.



Predstavniki velikih štirih pred zasedanjem mirovne konference v New Yorku, kjer so se sporazumeli da moč veta ostane v kreposti. Z leve na desno: Couve de Murville, Francija; Bevin, Anglija; Molotov, U. S. S. R. in Byrnes, U. S. A.

# “EDINOST”

Published weekly at

206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,  
by Edinost Publishing Proprietor  
in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto  
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

## EDINOST

Izhaja vsako sredo v slovenskem jeziku. Naslov lista:  
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Dopisi brez podpisa se ne vpoštevaajo. Rokopis nenarodnih člankov in dopisov se ne vrača.

### Kampanja Edinosti

Smo v kampanji za list Edinost, ki se je pričela dne 15. novembra in še bo končala 15. januarja 1947. Nekateri naselbine so že priglasile svojo kvoto kot naprimer Toronto si je vzela za obnoviti vse stare naročnine 5 novih in \$200.00 za tiskovni fond. Windsor vse obnove, 10 novih naročnikov in \$500.00 za tiskovni fond. Port Arthur, vse obnove in 150 dol. za tiskovni fond. St. Catharines, 23 obnov, 12 novih naročnikov \$200.00 za tiskovni sklad. Timmins, vse obnove 6 novih naročnikov (všteveni one za v Jugoslavijo). Tako so si posamezne naselbine vzele prostovoljno svoje kvote s pripombo, da bodo storile kolikor največ mogoče, da se kvota prekorači. Ker se letos ni razdelilo kvote temveč dalo na izbiro naselbinam samim, da si določijo kvoto se naprošajo vse one naselbine da nam pošljejo izjavo da se uvrsti v tablico in to čimprej mogoče, ker so že nekateri naselbine začele z delom. Naprimer Timmins je ravnokar prišel iz kampanje za x-ray aparat z največjim doprinosom in je že zopet na delu. Tajnik odseka Z. K. S. je nam poslal \$106.00 s pripombo, da je to za tiskovni fond Edinosti in da se je ta svota zbrala na lovske veselice. Torej timminski lovci so ustrelili prvo salvo v tej kampanji in zgrabili jelena za roge. Pri pomniti je, da so prav dobri lovci katerih strelji nikoli ne zgreše. Mnogo sreče želimo še tudi v bodoče, drugim naselbinam pa priporočamo timminške lovce za vzgled, da se takoj pripravijo na delo in razvijemo živahno kampanjo, da bo mogoč naš delavski list v redu izhajati.

### Znamenje časa

Zadnjih par tednov se je dogodilo več važnih stvari med katerimi so značilne naslednje, katerih ne moremo prezreti.

Volitve v Franciji so pokazale vse drugačno sliko kot jo nam reakcija predstavlja. Narod Francije je dokazal pri volitvah, da se ne strinja z sedanjo vladno politiko ne v notranjih zadevah še manj pa v zunanjih zadevah. Francoska reakcija krepko podprta po vsej svetovni reakciji si je na vse načine prizadevala, da spravi Francijo v svoj reakcionarni krog kakršnega si je zamislil Mr. Churchill v svojem govoru v Fultonu. Z lahkoto moremo sedaj videti, da francoski narod ni dovzeten za take pu stolovščine in da si želi resne ljudi na čelu Francije ki bodo delali na tem, da se upostavi pravični in trajni mir ter sodelovali z Sovjetsko Unijo katere zasluge za poraz fašizma so prevelike, da bi jih katerikoli narod mogel kar čez noč pozabiti najmanj pa evropski narodi, kateri so na svoji lastni koži pretrpeli vse grozote fašizma.

Nekaj sličnega se je dogodilo v Italiji pri volitvah v občinske in mestne odbore. Tudi Italijanski narod je na teh volitvah izrazil odločno željo, da si želi miru in prijateljstvu z sosedji, ker le na ta način se more dati duška napredku blagostanje za italijanski narod, kakor tudi za narode njenih sosedov od katerih ena je Jugoslavija. Senor Alcide de Gasperi lahko uvidi in z njim tudi svetovna reakcija, da ne bodo našli niti v italijanskem narodu podpore za njihove mahinacije proti Jugoslaviji, kateri se hoče vsiliti krivične mirovne pogoje ter odvzeti Trst, Gorico in dele Julijske Krajine. Večina italijanskega naroda se zaveda dejstva, da bi ti deli Jugoslavije na prinesli Italiji koristi ampak nasprotno to bi bilo torišče spora in nemogočega prijateljstva. — Italija sama bi pa bila kolonija svetovne reakcije, da bi je izkoriščala v njihove umazane namene.

V parlamentu Vel. Britanije se je pa zgodilo nekaj kar reakcionarno časopisje imenuje “upor” 44 poslancev, katero število je pa že naraslo nad 50 po zadnjih poročilih, kar bi pa mi ne imenovali upor ampak samo prizadevanje poštenih ljudi, da se usmeri angleška zunanja politika v pravo smer ter da se razgalijo vojne podžigalce kot so to Bevin, Churchill in slični in stopi na pot ki vodi do pravičnega in trajnega miru na celem svetu.

Ti dogodki so tako trdno povezani eden z drugim, da se skoraj ne morejo ločiti eden od drugega. V vseh se izraža želja po miru, odstranitve reakcije z vladnih položajev, da prevzamejo vodstvo iskreni ljudje, ki bodo sodelovali z Sovjetsko Unijo in novimi demokratičnimi državami, ki so nastale po vojni. Kako prav je rekel Tito v svojem govoru v Beogradu kateri je priobčen v današnji številki: — “Mi vidimo, da nekateri države, a kadar rečem nekateri države, strogo podčrtam razliko izmed naroda in reakcije teh držav — ne želimo da Jugoslavija doseže svoje pravice”. Ta razlika, katero je maršal Tito podčrtal se jasno kaže iz dogodkov zadnjih dni in je dobro znamenje časa v katerem živimo. Kaže nam tudi, da so narodi do grla siti vseh mahinacij reakcije in vojnih podžigalcev kateri bi prav radi zanetili novo vojno, kar pa bodo trdno združeni narodi in kali preprečili, ker želja narodov je — trajni in pravični mir.

# Gorica in meje okoli nje

MILKO KOS:

“Vas, ki se v jeziku Slovencev imenuje Gorica”, tako se nam leta 1001. predstavi Gorica prvič v zgodovini. Kratak podatek zgodovinskega vira izpred blizu tisoč leti nam jasno pove, da so tamkaj takrat prebivali Slovenci in da je ime njihove vasi slovensko. Listina nam ga ne sporoča v obliki, navadni danes med Italijani ali Nemci, marveč v lepi in čisti slovenski: GORICA.

Gorica, postavljena kot selišče na zadnji “goric” Vipavske doline v smeri proti Soči, je po svoji legi in nastanku značilna za te kraje. Večje število vipavskih vasi ima prav tak položaj vrhu vinorodnih “goric”. Ta Gorica je sprva kaj neznaten kraj. Po pomembnosti jo je daleč nadkrijeval bližnji Solkan, kjer je stal grad, starejši od goriškega in kjer je nastala fara, v katero je sprva spadala tudi Gorica.

Pa ne samo kot vas vrhu ene vipavskih goric, tudi po svojem nastanku kot mesto je izvor Gorica domač, tako kot ga najdemo pri številnih mestih slovenskega ozemlja. Ob vas Gorico je fevdalni rod vrh hriba postavil svoj grad. S tem je začel pomen kraja rasti. V naselbino se začno naseljevati ljudje od zunaj: uradniki, vitezi in služničad fevdalnega gospoda, ki se po kraju in gradu, sezidanem ob njem, začel imenovati goriški grof. Ob gradu nastane tržišče, ki je privablja za stalno ali začasno tuje ljudi, trgovce in obrtnike. Med doseljenci fevdalnega, trgovskega in obrtniškega stanu niso bili le Slovenci; prihajali so semkaj tudi Italijani, Furlani, Nemci in Judje. Kraj je postajal čimdalje pomembnejši, tako, da je naselbina vrh gorice ob gradu dobila leta 1307. mestne pravice. Na hribu ob gradu pa je bilo le malo prostora; naselbina se tamkaj ni mogla širiti. Nastajajo hiše pod grajskim gričem; najprej tam, kjer je pot z gradu pripeljala v ravnino. Tukaj so postavili tudi cerkev, današnjo goriško stolno cerkev, ki pa je še dolgo podružnica fare v bližnjem Solkanu. Vas pod gričem se začneja širiti na vse strani, proti Travniku na severno stran, proti Podturnu na vzhod, zajema posamezne kmečke domove in selišča v ravnini. Tudi v spodnji Gorici nastane tržišče, tudi semkaj se začno naseljevati ljudje od zunaj; leta 1455. dobi tudi ta del Gorice mestne pravice.

V novi dobi se je Gorica še nadalje širila. Izven tesno obzidanega prostora proti Soči na zapad, kjer je vodil most čez reko, okoli gradu in proti vzhodu na vipavsko stran. Najbolj sta pa ekspanzijo Gorice usmerila in usmerjala oba kolodvora, oni Južne železnice, ki je pri Gorici stekla leta 1860. in severni kolodvor takomenovane bohinske železnice, ki je bila odprta leta 1906.

Ze iz navedenega je razvidno, kako je ta kraj organično rasel iz vasi v tržišče, iz tržišča v mesto, kako se je širil iz prvotno ozko odmerjenega obzidanega prostora v okolico, ki jo čimdalje bolj uklepa v svojo območje in kako mu je končno novodobni promet nakazal nove razvojne možnosti in smeri. Razvoj in rast Gorice je tako kot pri veliki večini slovenskih mest: vas — fevdalni grad — tržišče — mesto — fara — sprva izven kraja. Rast Gorice je pognala iz čisto slovenskih korenin: tu nimamo nikakršne v stari več segajoče komunalne ustavne ali upravne tradicije kot pri mestih v Italiji; tu ni nikakršnega cerkvenega sedeža, na katerega bi navezaval kasnejši razvoj. Tu je enostavna slovenska vas, ob kateri in s katero je vzrastla naselbina meščanskega značaja, kot mnogo takih na prav enak ali podoban način drugod na Slovenskem. Od mest v našem Primorju in Istri je po svojem nastanku Gorici še najbolj podoben hrvaški Pazin.

Navedel sem vse te stvarne in nemara suhoparne podatke, da bo tembolj razvidno, kakšno že tisoč let organično rastočo in vzrastlo celoto hoče nova meja, predlagana med Jugoslavijo in Italijo, na nesmiseln način presekati na dveje. To kar je rastle in je že dolgo stoletja eno, kar je po gospodarstvu tesno povezano v eno celoto, to naj bi bilo odslej dvoje.

Pa ne samo mesto, tudi njegovo okolico trga predlagana meja. V zgodovinskem razvoju v eno politično in gospodarsko enoto z mestom vred vzrastla okolica Gorice in goriško podeželje je tudi prišlo pod nož. Zgodovinsko jedro Goriške kot dežele je nastalo okoli Gorice in na slovenskem ozemlju, se širilo najprej in prvenstveno v slovenske dele Posočja in zajemala vseskozi po večini predele, ki so bili in so po svojem prebivalstvu slovenski. Zgodovinsko jedro, iz katerega je vzrastla Goriška kot pokrajinsko-politična enota, se je razprostiralo na slovenskem o-

zemlju: med obronki Trnovskega gozda na severu, reko Vipavo na jugu, Sočo na zapadu in Vrtovinjskim potokom sredi Vipavske doline na vzhodu. Iz tega prostora se je zgodovinska Goriška kot dežela polagoma širila. V “Gore” na severu, kjer ji je najprej priključeno srednje Posočje s Kanalom in Banjsko planoto, kasneje pa Tolminsko in Bovsko. Druge smeri politično - teritorialne ekspanzije so šle v Brda, v zgornjo Vipavsko dolino in na Kras. Kras je obsegla zgodovinska Goriška ozemlja do meja Istre, goriška Brda pa v celoti med Sočo in Idrijo. Vsi ti predele so slovenski po svojem prebivalstvu. Mnogo šibkejša je bila politično-teritorialna ekspanzija v ravno Furlanijo. Kajti tukaj je imel dolgo časa glavno besedo oglejski patriarh, kasneje pa Benetke, ne goriški grof. Kar je bilo goriškega v Furlaniji je v zgodovinski dobi razkosano in razbito: beneška in oglejska zemlja se prepleta z goriško; Gradež in Tržič sta beneška, Krmin je goriški, Gradiška nekaj časa tudi beneška, kasneje pa zavzema poseben politično-upravni položaj. Šele mejne ureditve po koncu beneške republike so dale Goriški kot deželi v Furlaniji sklenjene meje. Furlanija kaže v preteklos-

to razbito politično-teritorialno podoben, kakršne v slovenskem delu dežele ne najdemo. Skozi dolgo stoletja niso politične meje okoli Gorice potekale tako, da bi bil težjiše priključka zapad, vedno tako, da so mesto družili s predeli, katerih naravno središče je, to je z “Gorami”. Vipavsko dolino in delom Krasa. Tako je bilo v srednjem veku za časa goriških grofov, tako je bilo v času ko je Gorica pod avstrijskimi Habsburžani del “cesarstva”, tako je bilo za časa Napoleona in v ilirskih pokrajin. V dolgih stoletjih je mesto Gorica in dežela Goriška le v letih med prvo in drugo svetovno vojno v političnem oziru del Italije.

Sedaj pa naj nova meja ne preseka le mesta samega, marveč tudi to, kar je že v preteklosti predstavljalo z mestom vred eno politično in gospodarsko enoto. Sto in stoletna izkušnja, ki je družila skupaj to, kar spada skupaj po gospodarskih potrebah, bi bila sedaj postavljena na glavo. Ne glede sedva na vse druge argumente, da nasprotuje predlagana mejna črta jasno izraženi volji prebivalstva, izpričani z orožjem v rokah in z živo ter pisano besedo, da nasprotuje narodnostni pripadnosti prebivalcev v Gorici in okoli

nje, ki so po večini Slovenci, da je v zasmeh vsakemu bodočemu razvoju tega predela. Da je Gorica s svojo bližnjo okolico tesno povezana enota, to je uvidela tudi italijanska uprava, ki je združila z mestom Gorico okoliške vasi kot predkraje v eno občino. Ta tako ustvarjena “velika Gorica” po narodnostni pripadnosti svojih prebivalcev nima več italijansko-furlanske, marveč slovenskega večino po šteju iz leta 1910. Tudi to “veliko Gorico” bi nova meja raztrgala na dveje, večji del mesta z nekaterimi predkraji je prišel pod Italijo, manjši z drugimi predkraji pa pod Jugoslavijo.

Ze nemalokrat je bilo poudarjeno, da je Gorica naravno središče slovenskega dela dežele. Gorica je edino mesto v slovenskem delu dežele (če izvzamemo neznaten in povsem poljedelski Sv. Križ v Vipavski dolini), Gorica je stičišče cest, ki vodijo z “Gora” v srednjem in zgornjem Posočju, iz Brd, iz Vipavske doline in s severo-zapadnega Krasa. Sedem velikih cest vodi v Gorico iz slovenskih delov dežele in le ena iz furlanskega. Od sedmih cest iz slovenskih krajev bi jih bilo šest pred mestom ali pa v mestu samem po državni meji presekanih.

radostjo odzvale ter se vse kot ena takoj podale na delo, da pošljejo svoje zastopnike na ta zgodovinski Vseslovanski Kongres.

Ze v zadnji Edinosti je bilo objavljeno, da odhaja delegacija predstavnikov kanadskih Slovanov na Vse-slovanski Kongres v Beograd. Da se malo natančneje seznanimo z tem velikim velevažnim kongresom naj bo tukaj na kratko objasnjena zamisel in namen ter naloge Kongresa.

Prve priprave za velevažni Vse-slovanski kongres so bile začrtane na sestanku organizacijskega komiteta, ki se je vršil dne 18. julija 1946 v Beogradu. Pri tem organizacijskem komitetu za sklicanje Vseslovanskega Kongresa so sodelovali delegacije nasled. držav: S strani Sovjetske Zveze—predsednik Vseslovanskega komiteta general-lajtnant Gundrov in član predsedstva Vseslovanskega komiteta Timotej Gorbuinov; s strani Poljske — Stanislav Dobropoljski član predsedstva Slovenskega komiteta Poljske in sekretar Slovenskega komiteta Poljske Pavel Dombek; s strani Čehoslovaške — podpredsednik Slovenskega komiteta Prokop Maksa in član Slovenskega komiteta Čehoslovaške Julij Horvat; s strani Bolgarije; — član predsedstva Slovenskega komiteta Bolgarije Nikola Lanikov; s strani Jugoslavije — predsednik Slovenskega komiteta Jugoslavije Stevan Jakovljevič, sekretar Slovenskega komiteta Radovan Lalič in član Slovenskega komiteta Jugoslavije štefan Mitrovič.

Organizacijski komitet je na tem sestanku v Beogradu dne 18. julija 1946 sprejel sklep, da se sklče Vseslovanski Kongres decembra meseca t. l. v Beogradu. Sklenjeno je bilo, da naj bi znašalo število članov delegacij posameznih slovenskih držav z odločujočo glasovalno pravico — 20.

Komitet je odločil, da povabi kot goste na kongres predstavnike Lužijskih Srbov in predstavnike slovenskih organizacij v Z. D. A. Kanadi, Australiji, Franciji in Južni Ameriki. Določeni so bili naslednji dnevi kongresa: 1. Slovenski narodi v borbi za mir in demokracijo. 2. Doprinos slovenskih narodov k svetovni kulturi. 3. Organizacijska vprašanja.

Organizacijski komitet je določil referate glede teh vprašanj in sklenil, da bo sedež organizacijskega komiteta v Beogradu. Organizacijski komitet je poleg tega sprejel sklepe glede vprašanj, ki se tičejo priprav in izvedbe Kongresa.

Naloga bližajočega kongresa obstoja in utrjevanju vezi med slovenskimi narodi z namenom, da se okrepi demokracija v Evropi in po vsem svetu, da se ojači borba proti ostanoku fašizma, kakor tudi z namenom, da se pomaga pri uditrditvi mednarodnega miru in varnosti.

Gornje je dal v javnost Organizacijski komitet za sklicanje Vseslovanskega kongresa dne 18. julija 1946: Za USSR. — Aleksander Gundrov, Timotej Gorbuinov. Za Poljsko — Stanislav Dobropoljski, Pavel Dombek. Za Čehoslovaško — Prokop Maksa, Julij Horvat. Za Bolgarijo — Nikola Lanikov. Za Jugoslavijo — Stevan Jakovljevič, Radovan Lalič in štefan Mitrovič.

## Vse - slovanski Kongres v Beogradu

Letošnjega 27. oktobra bomo slovenske žene volile. Volile bomo kandidatke Osvobodilne fronte v Ustavodajno skupščino Ljudske republike Slovenije, ki nam bo izdelala našo slovensko ustavo. Vemo, da nam je to omogočila ustava Federativne Ljudske republike Jugoslavije, da nam je to omogočila Ljudska fronta Jugoslavije. Zato smo 11. novembra tako polnoštevilno volile. Ze lani nam je bilo jasno da brez čvrste Jugoslavije ni čvrste Slovenije. Iz stare Jugoslavije imamo izkušnje da ta država ni bila dobra mati svojim narodom, saj je neprestano sejala mržnjo med narodi. Nova Jugoslavija pa vzdržuje naše narode in s tem krepi moč doma in v inozemstvu.

Volile bomo kandidatke Osvobodilne fronte, ki je del Ljudske Jugoslavije, tiste fronte, ki nas je povezala v obrambo naših družin, žena, mater in otrok pred strašnim uničevanjem okupatorja. Kar spomnimo se, kako so v težkem času, ko je še nemški fašist divjal po naši deželi, naši partizani ščitili otroke in matere. V Bosni so partizani povedli na planino Kozaro 36.000 starih mož, mater, deklet in otrok, da bi jih rešili pred nemškimi klanjem. In ljudje so zaupali svojim rešiteljem. Dva meseca so Nemci obkoljevali planino, partizani pa so jo branili. Končno so predrl tri obroče in rešili dve tretjini prebivalcev pred klanjem. Ko se je spomladl leta 1945 v Sloveniji bližala ofenziva, je naša vojska evakuirala družine na varno v osvobojeno Dalmacijo. Borci sami so prenašali otroke in živjone in kamione, da bi jih rešili smrtni. Noseče matere v edinicah in v predelih, kjer je divjala ofenziva, so uživale vso zaščito od strani vojske, kjer je le bilo mogoče kaj napraviti v njihovo rešitev. V najbolj nedostopnih gorah so ustanovili porodnišnice. V Bosni

svetovni mir in blagostanje.” Poleg tega so od Slovenskih organizacij še sledeči delegati: Jurij Matešič urednik Edinosti od Kanadskih Slovencev, Maks Bjelič urednik Srbskega Glasnika od Kanadskih Srbov, Mirko Šimac od Kanadske Jugoslovanske mladine, Andrew Palmeroff od Makedoncev, Andrew Christoff od Bolgarov, Mathew Shatulsky in John Weir od Kanadskih Ukrajincev in Gregory Okulevich od Kanadskih Rusov.

Delegacija je na potu na Kongres in vse nadaljne informacije bomo dobili kakor hitro jih dobirimo. Njej sami pa želimo srečno pot in da bi kongres Vseh-slovanov obrodil mnogo dobrega sadu posebno v namenu in nalogah za kar je bil sklican namreč, za uničenje poslednih ostankov fašizma, združenje vseh Slovanov v svoje narodne meje in za upostavitve trajnega in pravičnega miru na vsem svetu. Smrt fašizmu, svoboda narodu.

Žene Slovenije se pripravljajo na volitve v prvi slovenski parlament

## Žene Slovenije se pripravljajo na volitve v prvi slovenski parlament

in Črni gori so si borci odtrgali od ust, da so jedli otroci, čeprav so sami umirali od glada. Blago padal, ki jih je naša vojska dobivala od zaveznikov, je darovala dojenčkom za penice; priboljške, ki so jih borci dobivali s padali, so darovali bolnim otrokom.

Tudi zaradi te ljubeče skrbi za naše otroke gojimo me matere, ki imamo svoje otroke rade in jim želimo sreče, globoko ljubezen do Osvobodilne fronte. Saj je ona priborila oblast ljudstvu in s tem omogočila da bo tudi v času miru posvečena vsa skrb otrokom in družini. Danes so dani vsi pogoji, da se enakopravnost žene, da se zaščita matere in otroka razvije v takem obsegu, da nam bo življenje lepo in mirno ki jih je sprejela naša zvezna skupščina. Naši poslanci so sami iz ljudstva zato želijo ljudstvu dobro.

To pa še ni vse, Treba je pomagati, da bodo ti zakoni stopili v življenje, treba je začeti živeti po teh zakonih. To pa ni odvisno morda le od poslancev to ni odvisno od zakona samega, to je odvisno od nas, ki smo člani narodov nove Jugoslavije, od ljudi ki smo hoteli, da tak zakon izide. To pa bomo dosegli edino na ta način, da bomo vsi sodelovali pri urenitvevanju zakonov. Če se na primer žene iz tovarne ne bodo zmenile za to, da bi organizirale v tovarni jasli za dojenčke, pač pa bodo otroka raje nehale dojitv in ga zaprle v stanovanje, ni čemu kriv zakon, ampak me same. Če bomo me žene ozko gledale na izvajanje gospodarskega načrta, bomo uspehe tega načrta ovirale, namesto da bi mu pomagale na nogo. Če ne bomo zavestno, z žrtvijo in samoopovedjo sodelovale pri delih obnove ne bodo tako hitro izpolnjeni pogoji za boljše življenje nas žene, pogoji za zaščito matere in otroka. Me moramo same v polni meri prispevati k temu.

Vsaka žena, ki to stvari natančno premisli, bo spoznala, da je resnično edina pot k boljšemu življenju — pot sodelovanje v vseh nalogah ki jih postavlja pred nas naša oblast. Saj oblast smo mi in naloge izpolnjujemo v svojo korist čeprav uspeh morda ni viden takoj. Viden pa bo jutri. — Mnogo pa je takih uspehov, ki so vidni in občutni že danes.

Zato pa naši sovražniki delajo prav na tem, da bi ženo odvrnili od izpolnjevanja teh nalog, od javnega življenja sploh. Oni pravijo: žena ni za politiko, žena je za to da rodi otroke in da ostaja doma. Pravijo, da volitve niso važna stvar. To pravijo zato, da bi odvrnili žene od dela v javnosti, da bi tako zmanjšali po eni strani delovno silo naših narodov za polovico, po drugi strani pa zato, da bi preko žena, ki bi zaostale laže predli svoje protiljudske, izdajalske mreže. Kajti zaostala žena prej verjame, kar ji kdo navtveze, kakor tista ki je prosvetljena, ki pozna našo ljudsko politiko. In zlasti protiljudska duhovščina se je vrgla na ta umazan posel, izkoriščati nevednost zaostalih žena ter globoka čustva vernih ljudi. Protiljudski duhovniki pravijo, da je greh, če se ukvarjaš s politiko, maršal Tito pa je dejal, da tudi če si verni in hodiš v cerkev, lahko hkrati pomagata svojemu ljudstvu, da si bo pomagalo v boljšem življenju. Tej protiljudski duhovščini je ljubezen žena do Osvobodilne fronte trn v peti, ker Osvobodilna fronta prosvetljuje žene, ker jim pomaga do novega načina življenja, jim pomaga do uveljavljanja enakopravnosti, jim pomaga do tega, da bo žena svobodno odločala o svojem lastnem življenju, da bo po svoji srčni izbiro izbrala moža, da bo mati brez izberu rodila otroke, da bo sodočela o vzgoji, o življenju in premoženju svojih otrok. Vse to so sadovi pravih politik. (Nadaljevanje na 4 strani)



### Priznanje našim tekstilcem

#### Ob zaključku šestmesečnega tekmovanja v tekstilni in oblačilni industriji

Ni dvoma, da so se naši tekstilci v polni meri zavedli svojih velikih in važnih nalog po osvoboditvi naše porušene domovine. Pregled njihovih delovnih uspehov šestmesečnega tekmovanja nam daje za to obilo dokazov, ki nam kaže s stvarnimi številkami ponazorijo na vsak način razveseljiv in posnemanja vreden produktivski dvig tekstilnega dela naše industrije. Tako so mnoge tekstilne tovarne že od vsega začetka s svojo vnelo in tekmovalno vestnostjo izpričale, da delavcem ni tekmovanje samo sebi namen, ampak da s pravilno pojmovano delavsko in državljanjsko zavestjo in odgovornostjo do celote ustvarjajo sebi in vsej delovni skupnosti življenja dostojno, boljše in lepše življenje.

Tekmovanja so se udeležile vse večje sindikalne podružnice tekstilne industrije, ali z drugimi besedami 82% vsega tekstilnega in oblačilnega delavstva Slovenije. V šestmesečni tekmovalni dobi se je produkcija v bombažnih predilnicah zvišala za 42%, delovni učinek pa za 18. Tkalnice so izkazale dvig produkcije za 28%, doseženi praktični učinek pa za 10%. Norme so bile prekoračene za 8%. Produkcija v tkalnicah bi se lahko še zvišala, če bi bilo dovolj preje na razpolago. Bombažne predilnice so dobavljale znatno količino preje tudi za ostale republike. Produkcija sukanca se je povečala za 92%, produkcija pletenin pa se je zvišala za 56%. V konfekciji se je po uvedbi norm zboljšal delovni učinek za 20%, kljub temu, da je tu zaposlitev precej slabotna, ker odjemalci rajši jemljejo blago, kakor pa izgotovljene izdelke. V celoti so se produktivski stroški znižali za 20%.

Tekmovalna komisija je ocenila uspehe 34 podružnic, s čimer pa še ni rečeno, da jih ni tekmovalo več. Nekateri so poslali svoja poročila neprebrano. Pri oceni doseženih uspehov in rezultatov so se upoštevali praktični produktivski učinki, delo za obnovo, iznajdbe, izboljšanje racionalizacije in notranja ureditev dela, delovna disciplina, prostovoljno delo, kulturno-prosvetno in politično delo, strokovni tečajji in drugo.

Komisija je soglasno ugotovila, da je najboljša splošna rezultate dosegel delovni kolektiv tovarne Hutter in drug v Mariboru in je tako proglašena za zmagovalca v šestmesečnem tekmovanju in mu pripada prehodni prapor Tajništva zveze delavcev in nameščenec tekstilne in oblačilne industrije za Slovenijo, ki ga je dosedaj posevnila podružnica Rotex-Jugoslavija-Jugotekstil v Mariboru.

Delovni kolektiv tovarne Hutter v Mariboru je pokazal posebni napredek v sindikalnem delu, v kulturno-prosvetnem delu in v obnovi. S prostovoljnim delom je obnovil 74 stanovanj v vrednosti 1.425.000 din, poleg vseh ostalih prispevkov za socialne namene, ki znašajo 376.240 din. Izvršil je razne izboljšave, ki so pripomogle k znatnemu zvišanju produkcije in znižanju produktivskih stroškov. Poročilo tekmovalne komisije o njegovih delovnih uspehih navaja celo vrsto izboljšav in izpopolnitev ter obnovitvenih naporov v predilnici, v tkalnici ter v vseh ostalih oddelkih in delavnicah tovarne.

Drugo mesto je bilo prisojeno delovnemu kolektivu tekstilne tovarne Inteks v Kranju, ki je bil zelo delaven na kulturno-prosvetnem in tudi na političnem polju. V tkalnici je dosegel odlične rezultate in daleč prekoračil običajne norme. Kakovost izdelkov je izvršna. Izvršil je tudi več izboljšav in iznajdb ter mnogo prostovoljnega in nadurnega dela za obnovo. Notranja organizacija ter ureditev je prav tako v vzornem redu.

Tretje mesto je dosegel delovni kolektiv Predilnice in tkalnice v Trzinu, kjer so bili zabeleženi najboljši uspehi zlasti v predilnici, tako z obnovo električnih central, ki omogoča popolno obratovanje v treh izmenah. Na ta način se je dvignila produkcija predilnice od marca do konca avgusta t. l. za 50%. Tkalnica je za polovico znižala produktivske stroške.

Delovni kolektiv Predilnice in tkalnice v Mariboru je dosegel največje uspehe pri obnovi porušene predilnice. Tudi vsem ostalim delovnim kolektivom, ki so se tekmovanja udeležili ter poslali pregled svojih uspehov izreka Tajništvo zveze pohvalo in priznanje za njihove napore in požrtvovalnost. Od vseh krajevnih odborov Zveze je izvršil svojo nalogo v tekmovanju edino krajevni odbor Zveze v Mariboru, ki je nudil vso pomoč podružnicam in tekmovateljem, pravilno organiziral tekmovanje in tekmovalne komisije, ter sploh direktno usmerjal delo podružnic v svojem delokrugu.

Ostali krajevni odbori Zveze naj posnemajo delo omenjenega krajevnega odbora, postanejo naj bolj samoiniciativni, požrtvovalni, da bodo vredni zaupanja, ki jim ga je poverilo delavstvo. Zavedati se morajo, da nosijo popolno odgovornost za nedelo svojih podružnic, za nezaostne uspehe v tekmovanju in končno tudi za neredno poročanje podružnic, ki so sicer tekmovali, vendar pa niso pošiljali rednih poročil, da danes niso bile vštete v tekmovanju. Za vse te napake, ki so se dogajale pri podružnicah, odgovarjajo v celoti pred svojim članstvom.

### ŽENE SLOVENIJE SE PRIPRAVLJAMO NA VOLITVE V PRVI SLOVENSKE PARLAMENT

(Iz 2 strani)  
krvi in me si jih ne pustimo odvzeti. Me vemo, da smo po naravi določene, da smo matere. To je naša najsvetejša dolžnost in naše največje veselje.

Vendar pa nam ni odločeno, da smo samo matere. Po ustavi FLRJ imamo možnost — in zaradi naših lastnih koristi je to potrebno — da se usposabljamu tudi za druge poklice, da bomo lahko sodelovale v gospodarstvu, znanosti, umetnosti, da bomo lahko sodelovale pri načrtnem urejanju gospodarskih vprašanj ter pri vprašanjih upravljanja naše države. Saj bo od tega imela koristi naša lastna družina, naše hčere in sinovi, naši možje ter me same. Zato se me ne pustimo zavajati od naših sovražnikov, ki bi radi držali ženo v temi, ki bi radi prikazali ženi Osvobodilno fronto in našo ljudsko oblast kot nekaj, kar ni za nas, ker smo žene. In me samo s svojim vplivom dosegle, da bodo še tiste zaostale žene, ki jim prišepetava protiljudska duhovščina, da volitve niso važna stvar, spoznale, da so volitve tudi za nas zelo važna stvar. Kajti žena mora sodelovati v državnih poslih, ker je to v splošnem korist ljudstvu, saj se državni posli tičejo tako moških kakor žena.

In ker vemo, kaj je za naše ljudstvo napravila Osvobodilna fronta z bližnjimi pretoklosti, ker vemo, da je Osvobodilna fronta organizator naše obnove, ker vemo, da je Osvobodilna fronta v olviru Ljudske fronte najvztrajnejša borka za pravične meje, za pravični mir, ker vemo, da bo samo taka skupščina ki bo sestavljena iz ljudi, ki jih je prekalila Osvobodilna fronta, izdelala tako ustavo in zakone, ki bodo ljudstvu

v korist, zato bomo žene volile kandidate Osvobodilne fronte, naj boljše med njimi, tiste, ki so v času borbe ali pa v času težkih naporov obnove po osvoboditvi s svojim delom pokazali, da so pošteni, požrtvovalni Slovenci in Jugoslavoanci.

Z. V.  
**SUDBURY, ONT.**

Odsek Zveze Kanadskih Slovencev priredi posebno zabavo v nedeljo dne 1. decembra v znanih prostorih na 392 Bessie St.

Zabava bo prirejena v korist lista Edinost in vres čisti dobiček je namenjen za tiskovni fond tega lista. Ker upamo, da se zavedate važnosti delavskega tiska, priča kujejo, da se zabave udeležite v obilnem številu.

Odbor.  
**ŽENITNA PONUDBA**

Fant, srednjih let, delam v rudniku se želim seznaniti v svrhu ženinice z slovenskim dekletom, ali vdovo z enim ali dvema otrokoma. Dekle naj bi bilo srednje starosti. Joe Shultz  
Box 77, Geraldton, Ont.

**ST. CATHARINES**

Redna mesečna seja odseka K. S. v St. Catharines se bo vršila v nedeljo 24. novembra pri dobro poznanim rojaku John Kump v Jordanu, ob 2. uri popoldne.

Ker imamo več važnih stvari za rešavati se naprošate vsi člani in članice, da se seje za gotovo udeležite.  
Tajnik.

### Iz zapisnika stavbinsko-kamenolomske grupe

1.) Predsednik odpre sejo in pozdravi prisotne. Seja je bila obiskana dobro, kakor od članov tako tudi od strani zainteresiranih podincev.

2.) Čita se zapisnik prošle seja, kateri je bil sprejet v celoti.

3.) Citanje pism. Prejeto je bilo pismo od tov. Sindičiča iz Montreala v katerem nam poroča, da je dobil še enega novega člana. Drugo pismo je bilo od tov. S Tomljenoviča iz Tillsonburga. Tov. Tomljenovič poroča, da je obljubljen svota \$2.000,00 naši grupi kot pomoč za orodje in stroje, kateri denar so obljubili štirje tovariši kateri lastujejo kegljišče v Tillsonburg-u in povrh tega so oni še obljubili kamenolomski grupi \$1.000,00 in poljedelski tudi \$1.000,00.

4.) Tov. Marohnič poroča iz konferenca, katere se je vršila v Toronto dne 20. oktobra. Poročilo je bilo sprejeto v celoti, kateri se pa ni vpisal v zapisnik, ker je bil priobčen v našem tisku. Tukaj prinašamo samo zaključke v zvezi z našim delom in nalagami naše grupe, kateri so kakor sledi:

a.) Vse članstvo se naj poda na delo za organiziranje in povečanje naše grupe.

b.) Da člani grupe, stalni ali podporni, pošljejo obljubljeno svoto čimprej na Gl. urad S.K.J.S.

c.) Grupa je izbrala dva člana, kateri naj bi pobirala denar od članov. Izbrana sta; tov. Josip Marohnič in Martin Kosumovič.

d.) Da se vzame v grupo veselo, kateri more s svojim delom doprinesti grupi, brez razlike ako ima denar ali ne, kar pa je seveda drugače z onimi kateri imajo denar ali ga nečajo vložiti.

e.) Da se vsaki član grupe sam preskrbi z potnim listom in vizami, katere mora imeti za potovanje preko Združenih Držav Amerike in vseh evropskih držav.

f.) Vsaki oni kateri namerava vzeti s seboj nekaj pohištva, to lahko stori in se bo naložilo na jugoslovanski parnik, kateri bo vzel orodje in stroje. Pripomniti je le toliko, da naj niko ne vzame s seboj kakšnih nepotrebnih stvari, oziroma nekaj takšnega, kar bi se lahko dobilo v Jugoslaviji. Za potrebne stvari se smatrajo; električne peči, refrigeratorji, radio i. t. d.

g.) Da grupa kupi 3 kompresorje, eden velik in dva mala in vso opremo katere je potrebna z kompresorji, posebno "3 vagon drill-eo" 8 pločarjev, ena črpalna za vodo, stroj za brušenje orodja, kovaško in "veldarsko" orodje, 1000 kram-pov, 1000 lat 500 krampače, sto kladiv različne teže, 50 sekir, 25 žag, eden "buldozer, mln za mletje kamna (crusher) 3 troke, eden mešalec za cement (Cement Mixer) 25 gumijastih koles za smokolinke, po mogućnosti tudi eno motorno lopato (steam shovel).

Vse gori navedene stvari se bo kupilo ako bo dovolj denarja. Izmena se bo naredila v slučaju drugačnih priporočil, ki bi jih druge.

### Klic na proslavo narodne zavesti

Lokalni Svet K. J. S. v tem mestu pripravlja za sodelovanjem vseh narodno zavednih Slovencev in društev, velik KONCERT in SHOD v znak proslavitve prve obletnice proglasitve F. L. R. Jugoslavije. Proslava se bo obdrževala na nedeljo 24. Novembra, v Ukrajinskem Delavskem Domu 31 Hudson Bay Ave. Začetek ob 7 — 30 zvečer. Glavni govornik, in gost bo ta večer med nami Gl. tajnik Veča sodrug Stepan Miošič. Naj ne manjka nikogar rečeni večer na tej proslavi, kdor še količjak čuti z svojim narodom. Pokažimo ta dan masovno, da ishajamo iz junaškega naroda, kateri se ni strasil neizmernega trpljenja in borb, za osvoboditev naše zemlje izpod tiranskega tučca, in domačih izdajcev, kateri so sami šele izrekli obsodbo, v dnevi osvoboditve z tem, da so vsprejeto z tujimi tlačitelji pobegnili iz naše rodne grude, da tam za mejami drage nam očetnjave nadaljujejo njihovo niskotno hlapčevsko-izdajalsko delo.

V smisli te obletnice, Lokalno Veče, pripravlja tudi radio program 29. Novembra. Točen čas bo naznanjen "potom našega časopisa, kakor tudi lokalne Radio postaje. V ponedeljek zvečer ob 7 — 30 pa se bo vršila redna mesečna seja lokalnega Veča v prostorih S. K. H. 40 Label Ave. Seja bo

slala naša delegacija kadar se povrne iz Jugoslavije.

Sklenilo se je, da se naj apelirajo na člane grupe in druge posameznike, da povijajo svoje vloge denarja kateri jim bo izplačan po povratku v domovino.

5.) Sprejeti so bili novi člani to so tovariši Šime Seršič, in Petar Štajdohar, za stalna člana in sta vložila vsaki po \$200,00. Za podpome člano so bili sprejeti: Mato Kasumović s svoto \$1.500,00, Franjo Grivičič \$1.000,00, Dane Predovič \$500,00, Roman Tomljenovič \$500,00, Jure Rukavina \$300,00, Dane Štimac \$200,00, Mirko Gorup \$200,00, Mirko Cabbrijan \$200,00, in Martin Kloubčar \$100,00.

Tov. Martin Kasumović je pove-

čal svojo prejšnjo obljubo za eden tisoč dolarjev na dva tisoč dolarjev. Mnogi od teh podpornih članov je izjavilo, da bodo pristopili za stalne člane kakor hitro uredijo svoje privatne stvari in bodo tudi povečali svoje vloge denarja.

6.) Izjava o stanju grupe je kakor sledi: Stalnih članov je 18 in podpornih je 12. Skupaj obljubljenega denarja je \$20.900,00.

7.) V, raznem, se je odločilo, da naj tajnik grupe napiše eden dopis v zvezi z to sejo. Zaključeno je tudi bilo, da se čim več pomaga narodom Jugoslavije v kampalnji katera se bo pričela za začetku prihodnjega leta.

8.) Ker je dnevni red izčrpan je tov. predsednik zaključil sejo. Josip Marohnič tajnik.

### ZGLEDNO DELO OBNOVITVENE ZADRUGE V MOŠNJAH

Obnovitvena zadruga v Mošnjah bo 14. oktobra praznovala obletnico ustanovitve. Zadruga šteje 17 članov. Skupno gradi 7 gospodarjev nove hiše, dva pa obnavljata.

Novih gospodarskih poslopij bo 8 in obnovljenih dvoje. Kletni obod je zgotovljen za vse stavbe, istakoto so povsod betonske plošče. Pri 3 hišah je treba postaviti ostrežje, pri dveh je že postavljeno, 2 hiši sta pod streho, v eno se je po posestnik že vselil. Od gospodarskih poslopij je eno popolnoma obnovljeno, eno na novo zgrajeno je že v uporabi, pet jih je pokritih, druga se še gradijo.

Vsa ta dela kažejo lep uspeh enoletnega zadržnega dela, še več pa pove dejstvo, da so zadržniki dali posojilo, ki so ga dobili za obnovo, desetkratno vrednost.

Mošnje so Nemci požgali v letu 1944. in vaščane izselili v Nemčijo. Ko so se lani vrnili, so bili brez streh, brez živine, brez obleke, brez orodja. Komaj so se stisnili pri sosedih in zbrali najpotrebnejše za življenje, so ustanovili zadrugo in začeli z delom. Ze po številu novih stavb vidimo, da se niso starokopitno držali svojih starih domov, na katere so jih morda vezali spomini. Odločili so se, da bodo gradili v duhu novega časa, da jim ne bo treba čez dvajset let podirati in zidati znova. Sklenili so, da bodo postavili domove tako, da ne bo v napoti cesti, ki jo bodo razširili. Tisti, ki so se umaknili, so že dobili zemljišča po agrarni reformi.

Letos pozimi so se takoj lotili pripravljjanja lesa, opeke in drugega potrebnega materiala. V aprilu so začeli s kopanjem temeljev. Udarniško so zvozili več tisoč voz opeke, pet vagonov cementa, dva vagona apna in več tisoč kubikov gramozja. Pri delu so pomagale množične organizacije, šole in vojska z nedeljskim prostovoljnim delom. Pri tem se je najbolj izkazala mladina iz kovinarske šole na Jesenicah, ki je naredila 885 prostovoljnih ur. Vojskačednice so pomagale predvsem pri prevozu opeke.

Strešnike izdeluje zadruga do-

ma. Gramozna jama, ki so jo oznažili, daje izvršten material zanjne, tako da se odlikujejo s posebno trdnostjo.

Zadržniki so v okolici pobrali vse staro železo in ga poslali na Jesenice, odkoder so jim v zameno poslali novo železo za stavbe in sicer za 3 kg starega 1 kg novega.

Iz vsega tega vidimo, da so zadržniki pravilno doumeli obnovo in namen obnovitvenega posojila. S svojim delom so pokazali smisel za skupnost, ki je trdna podlaga za naše gospodarske uspehe. Ne dvomimo je pri nas takih obnovitvenih zadrž, ki so presegle vrednost posojila za 1:4, vendar je takih kakor je mošnjaška, malo. Najboljši zadržki bo ministrstvo za gradnje letos poklonilo zadržno zastavo kot znak priznanja za delo, trud in požrtvovalnost.

### Naslovi tajnikov grup

Objavljamo naslove tajnikov stavbinske, kamenolomske - stavbinske, poljedelske, premogokopne, gozdarske in ribolovske grupe. Vsi oni kateri želijo pristopiti v eno od grup naj se obrnejo naravnost na tajnike navedenih grup:

STAVBINSKA GRUPA  
V. Filipič  
1380 Cadillac St.  
Windsor, Ont.

KAMENOLOMSKA — STAVBINSKA GRUPA  
J. Marohnič  
1697 Murray St.  
Niagara Falls, Ont.

POLJEDELSKA GRUPA  
F. Brkic  
61 McNulty Blvd.  
Hamilton, Ont.

PREMOGOKOPNA GRUPA  
Frank Vrban  
Box 15  
Mercol, Alberta.

Ivan Vinter  
370 Montague St.  
Sudbury, Ont.  
M. Domazetovič  
Box 68  
Bourlamaque, Que.  
Ivan Bašič  
Box 339  
Larder Lake, Ont.

Kar se tiče delavcev metalske stroke (mehanikov, električarjev itd.) naj se obrnejo na Gl. urad S. K. J. S. v Toronto.

GOZDARSKA GRUPA  
N. Bubaš  
c/o Osborne Log. Co.  
Sechelt, B. C.  
ali  
Odbor gozdarske grupe  
600 Campbell Ave.  
Vancouver, B. C.

RIBOLOVSKA GRUPA  
Mico Marič  
535 Hawkes Ave.  
Vancouver, B. C.  
ali  
Odbor Ribolovske grupe  
600 Campbell, Ave.  
Vancouver, B. C.

Metalsko-rudarska grupa še nima centralnega odbora. Odelki grupe obstajajo v Sudbury, Val D'or in Larder Lake in kateri želijo morejo dobiti zvezo naj bo katerikoli od sledečih predstavnikov te grupe:

pogajati za novo pogodbo do srede. Medtem, se pa oblasti groze Lewis-u in ostalim voditeljem uni- je, da jih bodo kaznovali do 1000 dolarne globe ali do enega leta zapora ako premagarje pokličejo na stavko. Vključ vsem vladnim grožnjam se med premagarji čuti veliko razpoloženje za stavko.



Iz francoščine prevedla K. N.  
"Kakšni fotografiji?" je začudeno vprašala.

"Majhni amaterski sliki. . . Slikal sem te nekoč, ko si odšla s svojo prijateljico v vas po sadje. Tedaj sem bil pač še prereven, da bi se predstavil tvojim staršem."

V Oraninih očeh so se zableščale solze. Očitajoče ga je pogledala:

"Oh, Miguel, zakaj mi nisi tega nikoli prej povedal?"

"Le čemu? Saj me nisi ljubila, sladka moja. Morda bi tedaj celo ranila moja čustva. . ."

Iz skozi solze — to pot solze veselja — je videla Orana dve drobni sliki . . . skromno amatersko delo, že skoraj čisto obledeli. Morda od poljubov", je pomislila in zardela od sreče.

Silna, nepremagljiva ljubezen jo je vso zajela. Objela je svojega moža okrog vratu in ga zaljubljeno pogledala:

"Miguel, kako zlobna sem se ti mogla zdeti! . . . Toda nisem vedela. . . Nisi prav ravnal, da si vse to skrival pred menoj. . . Celo večnost sem čakala, da mi boš priznal svojo ljubezen, kajti tudi jaz sem te ljubila. . . Bila sem obupana ob misli, da nisi nisem znala pridobiti tvojega srca".

Miguel je zmajal z glavo. Bil je bolj srečen, kakor si je kdaj v sanjah drznil misliti. Kakor zle misli, se mu je zdel spomin na njuno preteklost. Zdaj, zdaj bosta žive- la samo še za sedanost in bodočnost!

"Da", je priznal in prišel mlado ženo še tesneje k sebi. "Bila sva objestna in mučila sva drug drugega brez pravega smisla. Moral bi prej govoriti z teboj, toda z- klepala si pred menoj svojo spalnico, senora, in prisegel sem si, da boš ti odnehala!"

"Oh, Miguel, to ni bilo prav!" je vzkliknila Orana in se v zadregi nasmehnila. "Vedeti bi moral, da ženska ne more kar tako razkriti svojih čustev". . .

"Vem. Zdaj vem. Bedasto sem ravnal, toda kaj naj bi storil, kadar se je moje hrepenenje ubilo ob tvoji ironiji? Samo besedico spodbude in že bi knečal pred teboj! Toda ti nisi hotela izreči te besedice, narobe! Včasih sem kar divjal tako me je mučilo ljubosumje!"

"In jaz. . . kako nesrečna sem bila, ker si vse moje dobre načrte obrnil na slabo! Sleherni dan si bil videti bolj živčen. . ."

"Na nesrečo sem bil res."

"Toda jaz vendar tega nisem bila kriva, vsaj v za- četku ne. . . Saj te nisem nikoli nalašč žalila. . . vsaj za- vedala se tega nisem."

"Ljubeča srca pogosto trpe," je preprosto dejal Miguel in poljubil svojo ženo.

"Res je. Nikoli nisem bila tako jezna nate kakor tedaj, kadar si bil tako zapet in ravnodušen do mene."

Poljubljal je plave kodre, ki so se v luči svetili ka- kor suho zlato.  
"Pozabi, ljuba moja. . . Zdaj bova skušala ujeti in nadomestiti izgubljeni ure in dneve. . . Ljubila se bova še vse bolj, kakor bi se sicer. Ali ni tako bolje, ljubica?"

"Da".

Orana je spet naslonila glavo na ramo svojega moža. Tako dobro in pomirjevalno je bilo, počivati v varnem zavetju njegovega objema.

Nekaj trenutkov sta tako obmirovala, oba čisto tiha in negibna.

Na lepem se je mlada ženo živo zganila in pogledala svojega moža:

"Miguel, in če te ne bi bila prejle poklicala, ali bi bil res odšel? Zaradi takšne malenkosti?"

"Kdo ve?" je dejal, smehljajoč se. "Menda bi res odšel na slepo srečo. Toda preveč sem te že ljubil, da bi odšel za zmerom. Gotovo bi spet našel kakšen izgovor, da bi se vrnil in te spet žalil. . ."

"No, lepa ljubezen," se je nasmehnila Orana. Po- tlej je nehote nabrala čelo, čeprav se ji je Moreno slad- ko smehljaj:

"Menda ti si dal rajši jezik odrezati, kakor da bi mi lepo odrito povedal, da me ljubiš?" ga je hudomušno vprašala.

"Bolje je bilo, da sem molčal, draga moja", je od- govoril Moreno. "Le pomisli, kako malo bi se ujemale sladke besede ljubezni z najinimi grenkimi očitki!"

"In vendar sem prejle prav za prav jaz. . ." Zardela je do ušes, ob misli, da mu je tako nehote razkrila svoja čustva. "Želel si, da bi jaz prva spregovorila. . ."

Poljubil je njene drobne roke in jo je zaljubljeno pogledal: "Danes, ljuba moja, danes si bila ljubosumna. . . Ne da bi se zavedala, si mi zaigrala prekrasen prizorček ljubosumnosti in mi dokazala, da me ljubiš. Kajti tak- šne strastne ljubosumnosti so zmožne samo zaljubljene ženske. . . Ta prizorček je bil vreden vseh ljubezenskih priseg na svetu, Orana!"

"Oh!"  
Vsa zmešana je pobesila glavo, hotoč se izogniti nje- govim zgočim očem. Toda Moreno ni odnehal. Dvignil je njen obraz k svojemu in pričel tiho govoriti:

"Ljubosumnost je med tistimi čustvi, ki so najmanj odvisna od zdravega razuma. Tudi jaz, ljuba moja, sem bil strašno ljubosumen. Še opoldne bi bil najrajši ubil človeka, ki si z njim tako ljubezno kramljala. . . Misli- la si, da sem se že odpeljal, toda zmotila si se. Tičal sem v kotu nekega taksija in naperjal oči, da bi ujel vsak tvoj gib, vsak trepet tvojega drobnega, prestrašnega obraza. In prisegel sem, da bom storil nekaj nepričako- vanega, nekaj strašnega, če bom spoznal, da iščeš tista- ga tučca. . ."

(Nadaljevanje prihodnjič)